

İSKENDER PALA

1958, Uşak doğumlu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi (1979). Divan edebiyatı dalında doktor (1983), doçent (1993) ve profesör (1998) oldu. Divan edebiyatının halk kitlelerince yeniden sevilip anlaşılabilmesi için klasik şiirden ilham alan makaleler, denemeler, hikâyeler ve gazete yazıları yazdı. Düzenlediği Divan Edebiyatı seminerleri ve konferansları geniş kitleler tarafından takip edildi ve "Divan Şiirini Sevdiren Adam" olarak anıldı. Bazı çalışmalarıyla Türkiye Yazarlar Birliği Dil Ödülü'nü (1989), AKDTYK Türk Dil Kurumu Ödülü'nü (1990), Türkiye Yazarlar Birliği İnceleme Ödülü'nü (1996) aldı. Hemşehrileri tarafından "Uşak Halk Kahramanı" seçildi. *Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk, Katre-i Matem, Şah&Sultan, OD, Efsane ve Mihmandar* adlı romanlarının baskıları yüz binlere ulaştı, bu romanları pek çok ödül aldı ve yabancı dillere çevrildi. Türk Patent Enstitüsü tarafından marka ödülüyle taltif edilip adı tescillendi. 2013 yılı Cumhurbaşkanlığı Büyük Ödülü'ne edebiyat dalında layık görüldü. *Bülbülün Kırk Şarkısı* adlı kitabını ömrünün en güzel çabası sayan İskender Pala evli ve üç çocuk babası olup İstanbul Kültür Üniversitesi öğretim üyesidir.

www.iskenderpala.com

www.iskenderpala.net

Kapı Yayınları 500
İskender Pala Bütün Eserleri 68

KARUN ve ANARŞİST
İskender Pala

1. Basım: Ocak 2017 (150.000 adet)

ISBN: 978-605-5147-86-0
Sertifika No: 10905

Kapak Tasarımı: Utku Lomlu
İllüstrasyonlar: Cihangir Erönü
Düzeltili: Kemal Kırar
Sayfa Tasarımı: Mürüvet Durna

© 2017; bu kitabın yayın hakları Kapı Yayınları'na aittir.

Kapı Yayınları

Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İstanbul
Tel.: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: bilgi@kapiyayinlari.com
www.kapiyayinlari.com

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa/İstanbul
Tel.: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29

Genel Dağıtım

Alfa Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İstanbul
Tel.: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00

Kapı Yayınları, Alfa Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

KARUN VE ANARŞİST

İSKENDER PALA

TEŐEKKÜR

Bu kitabın hazırlık sürecinde saha araştırmalarımıza imkân tanıyan Uşak Valimiz Sayın Ahmet Okur ile Güre tümölüslerindeki rehberlerim Arkeolog Sadık Dođan ve Macit Aşır beyefendilere; dönemin Salihli Kaymakamı Sayın Ertan Peynirciođlu ile antik dönem Sard harabeleri hakkında beni yönlendirip rehberliğimi yapan Mustafa Uçar, Mehmet Bilge, Harun Erdođan ve Rafet Çevik beyefendilere; çalışmamı aşama aşama kolaylaştıran Faruk Bayrak ve Tülin Ersöz ile Salihli Sard Otel'in nazik personeline; yayın öncesi metni okuyup değerli görüő ve tashihleriyle kitabın güzelleşmesini sağlayan dostlarım Adnan Özer, Funda Özsoy, Buket Aydın, Aslan Özdemir, Aydın Dođan ve Aslı Ercanlı'ya; romanı her açıdan değerlendirip görüşleriyle zenginleştiren Ömer Erdem'e; editörlerimiz Cemil Üzen, Cem Alpan ve M. Said Aydın'a; kapak tasarımını gerçekleştiren Utku Lomlu'ya ve titiz dizgisi için Mürüvet Durna'ya; her kitabımda olduğu gibi yine özenilmiő bir kitap üreten Kapı Yayınevi yetkili ve çalışanlarına; kitabın içeriğine iliőkin önerileriyle değerli katkılarda bulunan kızlarım Hilye Banu ile Elif Dilasa'ya ve bütün kitaplarımın her zamanki ilk okuyucusu eőim Hülya Pala'ya teőekkür ederim.

tamadres.com

Not: Bu kitapta yer ve kişi adlarının yazımında antik Roma öncesinin Lidya imlasına uyulmuştur.

Ölçü ve para birimleri:

Stater/Elektrum/Kresoid:	14 gramlık %40 altın %60 gümüş bakla biçimli sikke
Trite	1/3 stater
Hekle	1/6 stater
Obol	1/12 stater
Mana	1/24 stater
Velvet	Üzerine aslan başı darbedilmiş stater
Talanton	25,9 kg altın külçe
Stadion	185,4 metrelik uzunluk

ALTIN

tamadres.com

Sfard, MÖ 549; tarla sürüm zamanı...

HABERCİ

“Medlerin sonu! Medlerin sonu!” diye çığlık çığlığa gelmişti şehre haberci. “Kyros,” dedi Aslan Kral’a, büyük salonun sessizliğini dehşetle bölerek, “Kyros, yüce kralım, Pers kralı Kyros, Med kralını hezimete uğrattı! Kızıl akan Hallys’in ötesi yanıyor! Pteria yanıyor!”

Aslan Kral Krezüs, Kyros diye birini hiç duymamıştı. Geçen yaz, Pers topraklarından geçerek şehrine gelen Babilonyalı bir kervancı ona Keyhüsrev diye bir isimden bahsetmiş ve “Keyhüsrev,” demişti, “Pers kralının bir rüya yüzünden ölümüne terk ettiği oğlu, şimdi yeniden Pers sarayında. Ve babasının barışçıl politikasını bozacağa benziyor.”

Krezüs hafızasını yokladı. Babasından küçükken dindiklerini hatırlamaya çalıştı. Dedesi bölgede huzuru temin için kızlarından birini Ephesos tiranına, bir diğerini Medlerin kralı Keyaksares’in oğlu Astyages’e vermişti. Medler, ülkesinin doğusunda, Perslerle sınır sınıra yaşar-

lardı. Babasının, “Bu tahta sen geçtiğinde Krezüs, oğlum, elbette halalarının ve eniştelilerinin hukukunu gözetmelisin!” deyişini şimdi daha sarıh hatırlıyordu. Birden o günün geldiğini düşündü. Büyük eniştesi Astyages’e uzanan bir kılıç, kendisine uzanmış sayılırdı çünkü. Peki ama eniştesini yenerek Medlerin sonunu getiren bu Kyros da kimdi? O kervancının anlattığı Keyhüsrev bu adam olabilir miydi acaba? Eğer öyle ise Pers kralı Kambisses’in tahtını bir yolla ele geçirmiş olmalıydı.

Krezüs, önce kötü haberi bas bas bağırarak anlatan adama susmasını işaret etti. Kartal başlıklı tahtından kalktı. Salonun ortasındaki havuzun fiskiyesini kapattı. Salonda büyük bir sessizlik oluşmuştu. Babası bu havuzu yaptırırken mozaik ustasına bir aslanın bir boğayı avladığı anı tasvir etmesini söylemiş, o da havuz zeminine renkli taşlarla ihtişamlı bir av sahnesi nakşetmişti. Aslan Kral Krezüs zaman zaman havuzdaki fiskiyeği kapatır ve eliyle dalgalandırdığı suda aslan ile boğanın hareketlenen mücadelesini seyredirdi. Ve elbette su durulduğunda hep aslan galip çıkardı. Şimdi de öyle yapmak geldi içinden ama bu sefer kalbine bir şüphe düşmüştü. Dalgalanma durulduğunda ya boğa galip çıkarsa? Ya av, avcı olursa? Gözleri uzun müddet dalgalanan sudaki mücadeleye takılı kaldı. O anda neler düşündüğünü tahmin edebilen iki kişi vardı. Biri veziri Sandanis, diğeri Komutan Nakata. Eşi Karuna dâhil, salonu dolduran otuz kadar kişi yalnızca sessizliği muhafaza etmekle meşguldü. Oysa vezirle komutan, Aslan Kral’ın kırk yıl önce yaşananları düşündüğünü biliyorlardı. Çünkü ne zaman Medlerin adı anılsa, dedesinin –ona “Yılan Kral” denirdi– verdiği o

büyük savaş hatırlanırdı. Asya'nın iki büyük halkı Lidyalılar ile Medler kızıll akan nehrin ötesinde güm diye birbirine çarpmış ve beş yıl boyunca kırıla kırıla boğuşup durmuşlardı. Eğer tanrılar güpegündüz güneşi karartarak* bu savaşı sonlandırmamış olsalardı her iki ulus da yok olup gidecek gibiydi. Savaşın sona ermesi şerefine o zamanki Yılan Kral, kızını Med kralının oğlu Astyages'e vermiş ve iki halk dostluktan öte akraba olmuşlardı. İşte o yüzden, "Medlerin sonu!" çığlığını koparan habercinin uğursuz sesi Krezüs'e, 'onuru incitilmiş' gibi hissettirdi. Haberciye dönüp öfkeyle sordu:

"Bu Kyros dediğın herif, Perslerin Keyhüsrev diye çağdırdıkları adam mı yoksa?"

Haberci titreyerek yalnızca başını salladı.

Evet, bundan böyle Aslan Kral'ın Keyhüsrev adını daha sık duyacağına şüphe yoktu. Kendisinden daha genç ve gözüpek olmalıydı. Bu onun tecrübesizliğini de gösterirdi. Büyük eniştesine karşı zafer elde etmiş olması onu mutlak güç sahibi yapmazdı. Yine de Med devletine son vermiş olması, adını her yanda iktidar ile andıracaktı. Lidya için büyüyen bu tehlike... I-ih!.. Bu hiç hoşuna gitmedi. Yeniden haberciye baktı:

"Astyages geri mi çekildi?"

Adam bu sefer kekeledi:

"Da... da-ha kö... kö-tü..ü Aslan Kral, daha kötü. Kyros'a tu... tutsak oldu, halanızla birlikte."

Krezüs için asıl mühim haber buydu. Çünkü anaerkil Lidyalılar kendi soylarından bir kadının düşmana esir olmasından hoşlanmayacaklar, intikam için durmadan

* MÖ 28 Mayıs 585 tarihli güneş tutulması.